

Research Paper

Developing the Causal Model of Academic Burnout Decrease of Students in Electronic Learning Courses during the Covid 19 Based on Quality of Educational Services by Research Spirit Mediation

Ebrahim Aryani Ghizghapan^{1*}, Roghayeh Asal², Soma Salari³ & Vajiheh Mojarradabarghouei⁴

1. Ph.D. of educational administration, Cultural worker working in education in Karaj District 2, Karaj, Iran.
2. M.A of educational administration, Cultural worker working in education of Ardabil, Ardabil, Iran.
3. Bachelor of production Engineering, employee of district 1 department of education, Urmia, Iran.
4. M.A of educational psychology, University of Yazd, Yazd, Iran.

Citation: Aryani Ghizghapan, E., Asal, R., Salari, S. & Mojarradabarghouei, V. (2023). [Developing the Causal Model of Academic Burnout Decrease of Students in Electronic Learning Courses during the Covid 19 Based on Quality of Educational Services by Research Spirit Mediation (Persian)]. *Journal of Research in child and adolescent psychotherapy*, 2(2):6-20. <https://doi.org/10.22098/rcap.2023.2377>

[10.22098/rcap.2023.2377](https://doi.org/10.22098/rcap.2023.2377)

Article Info:

Received: 2023/08/25

Accepted: 2023/09/06

Available Online: 2023/09/22

Key words:

Quality of Educational Services, Research spirit, Academic Burnout, Students, Covid 19, Electronic Learning

ABSTRACT

Objective: The purpose of this study was developing the causal model of academic burnout decrease of students in electronic learning courses during the Covid 19 based on quality of educational Services by research spirit mediation.

Methods: Methodology of the research was quantitative, in terms descriptive-Correlation. The statistical population of this research was all the students of the second secondary education in Karaj city in the academic year 2020-2021. The sampling method was available method. The sample size according to the Kregci-Morgan model and with error $\alpha = 0/05$, was considered 120 persons. To collect data, Quality of Educational Services Questionnaire of Parasouraman and et al (1985) (with reliability $\alpha = 0/97$), Research Capabilities Questionnaire of Aryani and et al (1395) (with reliability $\alpha = 0/93$) and Academic Burnout Decrease of Maslach (2002) (with reliability $\alpha = 0/74$) was used. Validity of the tools was confirmed by the professors of education and psychology. Data were analyzed using two software's Spss and lisrel and analyzed by structural equation modeling.

Results: The results showed that the proposed model had suitable fit ($\chi^2/df=1/49$, $GFI=0/94$, $AGFI=0/93$, $CFI=0/93$, $NFI=0/94$, $RMSEA=0/066$) and the component of quality of educational services (-0/38) has a direct and indirect effect through the component of research spirit (-0/62) on academic burnout decrease ($P<0/05$).

Conclusion: Improving the quality of educational services can be an effective step in helping the secondary level to adapt as much as possible to the expectations of students, planning to improve their research spirit, and preventing and reducing the academic exhaustion of students in learning courses.

Extended Abstract

1. Introduction

One of the criticisms of previous researches about academic attrition is the lack of mutual understanding of the influencing factors and the study of the influencing factors separately. Considering that educational attrition is a complex and multifactorial phenomenon, a causal model is needed to determine the role of factors affecting it. Only in case of determining the role of each of the factors affecting academic attrition, it is possible to plan

properly and effectively deal with it. On the other hand, preventing burnout or treating it is necessary and useful not only for students but also for school teachers and the educational system. With regard to the role of schools and the quality of educational programs and services in creating a suitable platform in order to create the necessary ability and capability in students for research and subsequently their effects on educational components such as reducing the academic decay of students, study and analysis The extent of the effects of each of these factors is a necessity.

*Corresponding Author:

Ebrahim Aryani Ghizghapan

Address: Ph.D. of educational administration, Cultural worker working in education in Karaj District 2, Karaj, Iran.

Tel: +98 (919) 8241704

E-mail: e.aryani.sh@gmail.com

Therefore, in this research, the effects of the quality of educational services through the spirit of research on the reduction of academic attrition among secondary school students are presented, and the researcher seeks to answer the basic question of whether the quality of educational services through the spirit of research Does it have an effect on the reduction of academic attrition of students in the intensive course? Therefore, this research was conducted with the aim of testing the causal model of students' academic disengagement in e-learning courses during the Covid-19 era based on the quality of educational services with the mediation of research spirit.

2. Materials and Methods

This research was quantitative and descriptive-correlation type. The statistical population of this research was all the students of the second secondary education in Karaj city in the academic year 1400-1401. The sampling method was available. The sample size was determined according to the Krejci-Morgan model and considering the error of $\alpha = 0.05$, 120 people. To collect data from the questionnaires of the quality of educational services by Parasurman et al.

(1985) (with reliability $\alpha = 0.97$), the research capability of Ariani et al. (2015) (with reliability $\alpha = 0.93$) and the analysis of educational attrition by Moslesh (2002).) (with reliability $\alpha = 0.74$) was used. The validity of the instruments was confirmed by the opinion of professors of educational sciences and psychology. Data with two Spss software. and lisrel. And it was analyzed by structural equation model method.

3. Results

Table 1 shows the results related to the prediction of students' academic attrition by the quality of educational services with the mediation of research spirit.

According to Table 4, it can be seen that service quality has a significant relationship with students' academic burnout, both directly and indirectly, through research spirit ($p < 0.05$). The results showed that the presented model has a good fit ($df/x^2 = 1.49$, $GFI = 0.94$, $AGFI = 0.93$, $CFI = 0.93$, $NFI = 0.94$, $0.066 RMSEA = 0$) and the component of the quality of educational services (-0.38) directly and indirectly through the component of research spirit (-0.62) has a significant effect on reducing students' academic burnout ($0.05 > P$).

Table 1. Coefficients of the effect of the quality of educational services on students' academic attrition through research spirit

Source of change	The dependent variable	sum of squares	Degrees of freedom	mean square	F	P	Eta	Statistical power
Model	self-handicapping	212014/203	1	212014/203	1/4288	0/000	0/970	1/000
	Mental Pain	2870821/922	1	2870821/922	2664/810	0/000	0/870	1/000
	dirty dozen	729657/640	1	729657/640	5896/031	0/000	0/937	1/000
group	self handicapping	699/603	1	699/603	42/502	0/000	0/096	1/000
	Mental Pain	3534/303	1	3534/303	3/281	0/071	0/008	0/439
	dirty dozen	1122/250	1	1122/250	9/068	0/003	0/022	0/852
error	self handicapping	6551/195	398	16/460				
	Mental Pain	12433/870	398	31/241				
	dirty dozen	49254/110	398	123/754				

Discussion and Conclusion

Improving the quality of educational services can be an effective step in helping the secondary level to adapt as much as possible to the expectations of students, planning to improve their research spirit and preventing and reducing the academic depression of students in Electronic learning courses. It is suggested that at the level of secondary education and in the curriculum of the second year secondary school students, besides providing quality facilities, the skill of conducting research in the field of statistics and research methods and statistical software should be given more attention by the policy makers of the education curriculum so that knowledge Students will gain more ability and success in this field and subsequently their academic depression will be reduced.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles have been observed in all stages of the research. The information of all participants in the research was kept completely confidential. Also, all participants in the research were allowed to withdraw from the research whenever they wanted, at any stage of the research.

Funding

No financial support was received from any governmental or non-governmental organization to conduct this research.

Authors' contributions

All authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

Conflicts of interest

This article has no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

تدوین الگوی علی تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان در دوره‌های یادگیری الکترونیکی دوران کووید ۱۹ بر اساس کیفیت خدمات آموزشی با میانجی‌گری روحیه‌ی پژوهشی

ابراهیم آریانی قیزقاپان*^۱، رقیه آسال^۲، سوما سالاری^۲ و وجیهه مجرد ابرقویی^۳

۱. دکتری مدیریت آموزشی، فرهنگی شاغل در آموزش و پرورش ناحیه ۲ کرج، کرج، ایران.
۲. کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، فرهنگی شاغل در آموزش و پرورش اردبیل، اردبیل، ایران.
۳. لیسانس مهندسی تولید، کارمند اداره آموزش و پرورش ناحیه یک، ارومیه، ایران.
۴. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تدوین الگوی علی تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان در دوره‌های یادگیری الکترونیکی دوران کووید ۱۹ بر اساس کیفیت خدمات آموزشی با میانجی‌گری روحیه‌ی پژوهشی انجام گرفت.

روش‌ها: این پژوهش کمی و از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری این تحقیق تمامی دانش آموزان دوره متوسطه دوم آموزش و پرورش شهرستان کرج در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند. روش نمونه‌گیری از نوع در دسترس بود. حجم نمونه با توجه به مدل کرجسی-مورگان و با در نظر گرفتن خطای $\alpha = 0.05$ ، $120 = 0.05$ نفر تعیین گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های کیفیت خدمات آموزشی پاراسورمان و همکاران (۱۹۸۵) (با پایایی $\alpha = 0.97$)، توانمندی پژوهشی آریانی و همکاران (۱۳۹۵) (با پایایی $\alpha = 0.93$) و تحلیل رفتگی تحصیلی مسلش (۲۰۰۲) (با پایایی $\alpha = 0.74$) استفاده شد. روایی ابزارها با نظر اساتید علوم تربیتی و روانشناسی تأیید گردید. داده‌ها با دو نرم افزار Spss و lisrel و با روش مدل معادلات ساختاری تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که مدل ارائه شده از برازش مناسب و مطلوبی برخوردار است ($\chi^2/df = 1.49$ ، $GFI = 0.94$ ، $AGFI = 0.93$ ، $CFI = 0.93$ ، $NFI = 0.94$ ، $RMSEA = 0.066$) و مؤلفه کیفیت خدمات آموزشی (-0.38) به صورت مستقیم و غیر مستقیم از طریق مؤلفه روحیه‌ی پژوهشی (-0.62) بر کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان تأثیر معنی‌دار دارد ($p < 0.05$).

نتیجه‌گیری: بهبود کیفیت خدمات آموزشی می‌تواند گامی مؤثر در جهت یاری رساندن به مقطع متوسطه برای انطباق هر چه بیشتر با انتظارات دانش آموزان، برنامه‌ریزی برای بهبود روحیه‌ی پژوهشی آنان و پیشگیری و کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان در دوره‌های یادگیری الکترونیکی باشد.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۱۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۶/۳۱

کلیدواژه‌ها:

کیفیت خدمات آموزشی، روحیه‌ی پژوهشی، تحلیل رفتگی تحصیلی، دانش آموزان متوسطه، دوران کووید ۱۹، یادگیری الکترونیکی

مقدمه

آموزش، بدون توجه به توسعه‌ی کیفی، پیامدهایی همچون افت تحصیلی، تحلیل رفتگی آموزشی، وابستگی علمی، فرار مغزها و ضعف تولید دانش را در پی خواهد داشت (حاتمی‌فر، کاکوجویاری، سرمدی، ۱۳۹۲). بنابراین، مسأله ارتقای کیفیت آموزش همواره مورد توجه بوده است و روز به روز هم اهمیت بیشتری پیدا می‌کند و بر این اساس کشورهای مختلف سعی در توسعه‌ی بیشترین اقلام بودجه در زمینه‌ی کیفیت خدمات آموزشی دارند (شایان جهرمی، جمال‌زاده، سورغالی، ۱۳۹۲). در کشور ما نیز

آموزش و پرورش یکی از مهم‌ترین نهادها به منظور آموزش، توسعه و تأمین منابع انسانی و رکن اصلی در پیشرفت همه‌جانبه‌ی هر کشور است. این نهاد کارکردها و وظایف عمده‌ای در خصوص رشد و توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و تربیتی جوامع دارد و به عنوان یک نهاد ساختارمند، نیازمند ملاحظه علمی تمام بخش‌ها و جنبه‌های مختلف آن است (نصیری، قنبری، اردلان، کریمی، ۱۳۹۴). توسعه‌ی پایدار این نظام مستلزم رشد موزون و متعادل در هر دو بعد کمی و کیفی به موازات یکدیگر است. گسترش کمی نظام

* نویسنده مسئول:

ابراهیم آریانی قیزقاپان

نشانی: دکتری مدیریت آموزشی، فرهنگی شاغل در آموزش و پرورش ناحیه ۲ کرج، کرج، ایران..

تلفن: ۰۲۱-۸۲۴۱۷۰۴ (۹۱۹) ۹۸+

پست الکترونیکی: e.aryani.sh@gmail.com

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

آموزش و پرورش دوره متوسطه وظیفه مهم تربیت نیروی انسانی مورد نیاز بخش‌های مختلف را برای تأمین خودکفایی در علوم و فنون، صنعت، کشاورزی و ... بر عهده دارد. شواهد گوناگون حاکی از آن است که این نظام در صورتی از عهده وظایف خود بر می‌آید که از نظر کیفیت آموزشی در وضعیت مطلوبی باشد. ارزیابی دانش‌آموزان از کیفیت آموزش ارائه شده نتایج مفیدی را برای تصمیم‌گیری‌های اساسی نظیر بازخورد تشخیصی مدارس در خصوص عملکرد معلمان، انتخاب و گزینش دبیران برجسته و استفاده از اطلاعات به دست آمده برای راهنمایی دانش‌آموزان در انتخاب رشته‌ها و مدارس، در اختیار مسئولان نظام قرار می‌دهد. بازخوردهای دانش‌آموزان اطلاعات ویژه‌ای را در اختیار مسئولان آموزش قرار می‌دهد و آن‌ها می‌توانند در بهبود کیفیت عملکرد و اثربخشی خود بهره‌مند شوند (فعلی، بیگلری، پزشکی‌راد، ۱۳۹۰). در این خصوص ارزیابی کیفیت خدمات آموزشی، از جمله گام‌های اساسی در تدوین برنامه‌های ارتقای کیفیت محسوب می‌شود (کاردیس، کمبلی، پانیس، ۲۰۲۱). علاوه بر این مدارس به منظور به انجام رساندن وظایف خطیر و پویا و همچنین ارتقای خود، نیازمند الگوی مناسب برای ارزیابی و اطمینان کیفی از خدمات آموزشی و فرایندهای مربوط و کارایی و اثربخشی دانش‌آموختگان خود هستند (ایزدی، صالحی، قره‌باغی، ۱۳۸۹). در واقع مدارس برای حفظ پویایی خود نیازمند برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای و راهبردی بهبود فرایندها و روش‌ها و کنترل مستمر کیفیت از طریق شناسایی تاثیر خدمات بر ویژگی‌های مختلف دانش‌آموزان همچون عملکرد تحصیلی، تحلیل رفتگی آموزشی و ... است. یکی از علل وجودی مؤسسات آموزشی، به ویژه مدارس مقطع متوسطه، قشری از جوانان هستند که متقاضی اجتماعی خدمات آموزشی‌اند و به نوعی این نیروی انسانی عظیم و با توان بالقوه از مشتریان مدارس محسوب می‌شوند. امروزه، به دلیل تقاضای اضافی، تقاضای گوناگون برای آموزش و منافع خصوصی بالای آموزش، در کنار مدارس دولتی سایر بخش‌ها نیز به عرضه آموزش پرداخته‌اند؛ مدارس مختلف (خصوصی، غیر انتفاعی، هیات امنایی و ...) هر کدام به نوعی سعی در جذب افراد بیشتری به عنوان مشتری در درون نظام خود دارند تا از مزایای حاصل از طرف دولت و از طرف متقاضیان بهره‌مند شوند. در این زمینه موفقیت تمام سازمان‌ها و مؤسسات، اعم از تولیدی یا خدماتی، انتفاعی یا غیر انتفاعی و دولتی یا غیر دولتی، تحت تاثیر عوامل متعددی قرار دارد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها رضایت‌مندی مشتریان از خدمات آموزشی به منظور نیل به تعالی در کسب و کار است. به بیانی بهتر تأمین رضایت مشتری از طریق کیفیت خدمات

یکی از الزامات اساسی نظام‌های مدیریت کیفیت و تعالی است (حاتمی‌فر و همکاران، ۱۳۹۲). در این راستا نظام آموزشی کشور در سال‌های اخیر دچار تغییرات سریع و بنیادی شده و این تغییرات هنوز هم در حال رشد است. در واقع آموزش همچون محصولی است که به مشتریان نظام آموزشی یا همان دانش‌آموزان ارائه می‌شود و از این‌رو، لازم است گام‌هایی به منظور هماهنگی با این تغییرات برداشته شود. یکی از این گام‌ها سنجش کیفیت خدمات مؤسسات آموزشی به منظور برآورده سازی نیازهای مشتریان است (میرفخرالدینی، اولیا، جمالی، ۱۳۹۰). اکنون که در کشور ما گسترش مدارس از مرحله کمی به سمت کیفی سوق داده شده است و ضرورت انجام دادن چنین پژوهش‌هایی بیش از پیش احساس می‌شود؛ همچنین به دلیل آن که اغلب بین شناخت مدیریت از ادراکات دریافت‌کنندگان خدمت و ادراکات واقعی آنان تناسب وجود ندارد و این امر موجب صدمه دیدن کیفیت خدمات می‌شود، ارزیابی کیفیت و تأثیر کیفیت خدمات از دیدگاه دریافت‌کننده خدمت ضرورت می‌یابد.

یادآوری این نکته لازم است که بررسی پیشرفت علمی کشورها حاکی از آن است که علوم فقط از طریق آموزش به دست نمی‌آید، بلکه تحقیق در تولید و اشاعه علوم نقش مؤثری دارد و کشورهایی که تحقیقات اصیل و مستقلی ندارند از توسعه و رشد درون‌زا نیز برخوردار نیستند (آریانی، زاهدبابلان، معینی کیا، خالق خواه، ۱۳۹۵). تحقیق و پژوهش به ویژه تحقیقات مدرسه‌ای زیربنای بسیاری از کارهای علمی است و عامل مهمی در رسیدن به پیشرفت، توسعه و دستیابی به معرفت است. علاوه بر این تحقیق و پژوهش نقطه آغاز رسیدن به جاده توسعه علمی کشور است و می‌توان گفت بین پیشرفت بخش تحقیق و شتاب توسعه فراگیر و پایدار هر کشور ارتباط برقرار است (تیموری آسفیجی، ۱۳۹۰). در واقع پژوهش یکی از مهم‌ترین عوامل نیل به توسعه اقتصادی و اجتماعی هر کشوری است و مؤسسات آموزشی در محور این پژوهش‌ها قرار دارد (ابوت، دوکولیاگس، ۲۰۱۵). علم و فناوری محصول فعالیت‌های پژوهشی است که استفاده از آن در فعالیت‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، آموزشی و ... به توسعه پایدار کمک می‌کند (کاظمی، روشن، بنی اسدی، ۱۳۹۰). در عصر حاضر توجه به پژوهش جهت ارتقای سطح علمی در تمامی مراکز آموزشی مورد توجه قرار گرفته است (فیلپوت، ۲۰۱۴) و یکی از مباحث اساسی در مراکز آموزشی همچون مدارس و دانشگاه‌ها پرداختن به امر پژوهش است.

1. Karydis, Komboli, Panis
2. Abbott, Doucouliagos
3. Philpot

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

قابلیت‌ها بر پدیده‌های تحصیلی همچون کاهش تحلیل رفتگی آموزشی و به تبع آن توسعه‌ی علمی کشور پرداخته شود.

منظور از تحلیل رفتگی حالتی از خستگی ذهنی و هیجانی است که حاصل سندرم استرس مزمن مانند گرانباری نقش، فشار و محدودیت زمانی و فقدان منابع لازم برای انجام دادن وظایف و تکالیف محوله است (توپینن و همکاران^۱، ۲۰۱۵). لازم به ذکر است تحلیل رفتگی ابتدا در زمینه شغلی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفت. با این وجود تحلیل رفتگی منحصر به شغل و محیط‌های شغلی نبوده و علائم آن در محیط‌های دیگر همچون تحلیل رفتگی تحصیلی یا آموزشی دانش آموزان مشاهده گردید (فلسفی نژاد، عزیزی ابرقویی، ابراهیمی قوام آبادی، درتاج، ۱۳۹۴). تحلیل رفتگی آموزشی در میان دانش آموزان اشاره به احساس خستگی به خاطر تقاضاها و الزامات تحصیل (خستگی)، داشتن یک حس بدبینانه و بدون علاقه به تکالیف درسی فرد (بی‌علاقگی) و احساس عدم شایستگی به عنوان یک دانش آموز (کارآمدی پایین) دارد (شوفلی و همکاران^۲، ۲۰۱۲).

دوره‌ی تحصیلات متوسطه به واسطه حضور عوامل متعدد یک دوره فشارزای روانی است. دانش آموزان دوره متوسطه دوم ممکن است پدیده تحلیل رفتگی تحصیلی را به این دلیل تجربه کنند که شرایط یادگیری برای آنان سطوح بالایی از تلاش را می‌طلبد و مکانیسم‌های حمایتی که راهکارهای کنار آمدن مؤثر با مشکلات را تسهیل می‌کند، فراهم نمی‌شود (خزائی، توکلی، جابری درمیان، یعقوبی پور، ۱۳۹۴). پژوهشگران بر این باورند شناخت عواملی که می‌تواند مانع تحلیل رفتگی آموزشی شوند، از اهمیت به‌سزایی برخوردار است (سانتن، هانت، کمپ، همفیل^۳، ۲۰۱۰؛ گلان، سان‌مارتین، پلو، گینر^۴، ۲۰۱۹). شواهد تجربی نشان داده‌اند یکی از عوامل مرتبط با تحلیل رفتگی آموزشی، درک دانش آموزان از کیفیت خدمات آموزشی موسسات آموزشی می‌باشد (نصیری و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین حمایت از استقلال و خودکنترلی نیز می‌تواند تحلیل رفتگی آموزشی را پیش‌بینی کنند (ادیه، واکفیلد^۵، ۲۰۱۱).

با شیوع کووید ۱۹ و تعطیلی آموزش حضوری در مدارس، یادگیری الکترونیکی تنها شیوه آموزش در تمامی مدارس و برای همه دانش آموزان در نظر گرفته شد. این تصمیم در حالی اتخاذ و اجرا شد که

اگرچه چالش‌های زیادی فراروی پژوهش در کشور وجود دارد اما با این حال سهم پژوهش در هزینه‌ی سازمان‌های آموزشی کشور، امروزه رو به فزونی می‌رود ولی هنوز تا رسیدن به سطح کشورهای توسعه‌یافته فاصله‌ی زیادی دارد که این امر می‌تواند آهنگ توسعه‌ی علمی را تحت تأثیر قرار دهد (ایزدی و همکاران، ۱۳۸۹)، بنابراین ضرورت ایجاد یک نظام تحقیقاتی منسجم و هدف‌مند و نیز دارا بودن یک نقشه‌ی جامع تحقیقاتی، بیش از پیش در تحول نظام پژوهشی کشور دارای اهمیت است و پرداختن به امور مربوط به پژوهش و پژوهشگران در این راستا گامی مثبت است (عنبری، جدیدی، ۱۳۹۲). گام اساسی در ایجاد یک نظام تحقیقاتی کارآمد، تقویت انگیزه‌ی دانش آموزان نسبت به انجام تحقیق، تهیه‌ی ابزار تحقیق، تربیت پژوهشگرانی توانمند و بالأخره تثبیت جایگاه پژوهش در کشور و رفع موانع تحقیق خواهد بود (سیمنز، پونن، وانگ، کانجی^۶، ۲۰۲۱). نکته‌ی قابل توجه آن است که بخش عمده‌ای از این توان پژوهشی، در سازمان‌های آموزشی متمرکز شده و دانش آموزان در زمان حال و آینده به عنوان دانشجو، می‌توانند نقش مهمی در ارتقای پژوهش‌های علمی کشور ایفا نمایند. به‌طوری که یکی از اقدامات در راستای دست‌یابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه، افزایش عملکرد دانشجویان در این زمینه است (ثناگو، یوسفی پور، جویباری، ۱۳۹۱). اما در حال حاضر متأسفانه پتانسیل و توان دانش آموزان کم‌تر مورد توجه برنامه‌ریزان قرار گرفته و آنچه در فضای سازمان‌های آموزشی امروز شاهد آن می‌باشیم، تمرکز بر وظایف آموزشی بوده و کم‌تر به انجام پژوهش‌های علمی و کاربردی توسط آنان، توجه شده است. این در حالی است که دانش آموزان به‌عنوان رکن اصلی و موتور محرکه‌ی تحقیق و پژوهش تلقی می‌شوند و دبیران نیز نقش محوری در ترغیب دانش آموزان به انجام تحقیقات دارند (سکاریا^۷، ۲۰۲۰). پژوهش‌های اخیر نشان داده است که چندین عامل در دنبال کردن و انجام دادن فعالیت‌های پژوهشی نقش داشته‌اند که از جمله‌ی آن‌ها می‌توان به محیط آموزشی - پژوهشی و کیفیت خدمات محیطی، متغیرهای شناختی اجتماعی مانند خودکارآمدی پژوهشی^۸ و نتایج مورد انتظار پژوهشی^۹ اشاره کرد (بارد و همکاران^{۱۰}، ۲۰۲۰). نظر به این که تحقیق و پژوهش دارای اهمیت والایی است ولی متأسفانه به دلایل متعددی این مقوله در کشور ما مورد توجه جدی قرار نگرفته و در جهت ایجاد بنیه‌ی قوی و بهبود کیفیت تحقیقات و تقویت مهارت‌ها و قابلیت‌های پژوهشی قشر محصلان کشور، تلاش چندانی صورت نگرفته است؛ ضروری است به مطالعه‌ی راه‌های گسترش دامنه قابلیت‌ها و روحیه‌ی پژوهشی دانش آموزان و اثرات این

1. Siemen, Punnen, Wong, Kanji

2. Scaria

3. Research Self Efficacy (RSE).

4. Research Outcome Expectation

5. Bard and et al

6. Toppinen and et al

7. Schaufeli and et al

8. Santen, Holt, Kemp, Hemphill

9. Galan, Sanmartin, Polo, Giner

10. Adie. Wakefield

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

مدارس برای ارائه دوره‌های الکترونیکی در زمینه تدوین سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌ها، تامین زیرساخت‌ها و فناوری‌ها، تهیه محتوای الکترونیکی، طراحی و تهیه سامانه مدیریت یادگیری و زیرساخت‌ها، آماده سازی، مدرسان و آماده سازی دانش آموزان به آمادگی نیاز دارند. از این رو مدارس بدون آمادگی الکترونیکی، گرچه اقداماتی را برای تامین تجهیزات، نرم‌افزارها و زیرساخت‌ها و آموزش مدرسان انجام دادند. لیکن اقدام موثری برای آمادگی دانش آموزان انجام نگرفت. بر این اساس پژوهش‌ها نشان می‌دهند که مدارس در ارائه یادگیری الکترونیکی دوران کووید ۱۹ در زمینه‌های اجتماعی، مسائل مدرسان، مسائل دسترسی، انگیزه یادگیرندگان، مسائل تحصیلی، مسائل عمومی، تمایلات یادگیرندگان و مسائل جمعیت شناختی با چالش‌های اساسی روبرو هستند (آباگی، یوسن، آپی، ۲۰۲۱). یکی از چالش‌های مشهود در این راستا، تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان در دوره‌های یادگیری الکترونیکی دوران کووید ۱۹ است.

علی‌رغم مطالعات دامنه‌دار در مورد تحلیل رفتگی آموزشی در خارج کشور، مطالعه این پدیده در ایران جدید و نوپاست. برخی پژوهش‌های انجام شده در ایران (ساویز، ۱۳۹۱؛ دادور، ۱۳۹۳) نشان می‌دهد که تحلیل رفتگی تحصیلی در مقطع کارشناسی نسبت به ارشد یا ارشد نسبت به دکترا بیشتر مشاهده می‌شود. نتایج پژوهش خالقی خواه، آریانی قیزقاپان (۱۴۰۰) نشان داد سطح تحلیل رفتگی دانش آموزان زیاد است و با به کار بستن ابزارهای هنری و آزمایشگاه‌های مجازی می‌توان آن را کاهش داد. نتایج پژوهش حیاتی و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد بین ابعاد کیفیت تجارب یادگیری و احساس خودکارآمدی با تحلیل رفتگی تحصیلی فراگیران دانشگاه علامه طباطبایی رابطه معنی‌دار وجود دارد. نتایج مطالعه‌ی نصیری و همکاران (۱۳۹۴) نشان داد یکی از عوامل مرتبط با تحلیل رفتگی آموزشی، درک دانشجویان از کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه می‌باشد. نتیجه پژوهش نعمی (۱۳۸۸) نشان داد بین کیفیت تجارب یادگیری با تحلیل رفتگی تحصیلی روابط منفی معنی‌داری وجود دارد. نتایج پژوهش آراسته و همکاران (۱۳۹۷) حاکی از آن بود کیفیت در محوره‌های تسلط علمی و فنی استادان، مناسب بودن محتوای علمی درسی استادان، تناسب شیوه‌های تدریس و دسترسی به منابع علمی و فضای فیزیکی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی، علامه طباطبایی، تربیت معلم، الزهرا و شاهد رابطه معنی‌دار دارد. پژوهش کریمیان، صباغیان، صدق پور (۱۳۹۰) نشان داد ضعف در توانایی‌های پژوهشی باعث افت

تحصیلی و در نهایت باعث تحلیل رفتگی تحصیلی می‌شوند. نتایج تحقیق وادیلو و همکاران^۲ (۲۰۱۶) نشان داد دسترسی و استفاده از امکانات از جمله عوامل مؤثر در فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان، اعضای هیئت علمی و پژوهشگران حرفه‌ای به حساب می‌آید. نتایج سوماتیپالا، سربادانا، پاتل^۳ (۲۰۱۹) نشان داد یکی از دلایل ناچیز بودن سهم مقالات کشورهای غیر انگلیسی زبان از کل مقالات چاپ شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی، عدم تسلط به زبان‌های خارجی به‌عنوان یکی از قابلیت‌های پژوهشی در ارائه‌ی فعالیت‌های تحقیقاتی می‌باشد. نتایج مطالعه سالما آرو، ساوولان و هولوپینن^۴ (۲۰۲۱) نشان داد حمایت اجتماعی به عنوان متغیر درونی و بیرونی با تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان رابطه معنی‌دار دارد. یکی از نقدهای وارد بر پژوهش‌های قبلی در مورد تحلیل رفتگی تحصیلی، عدم هم‌بینی عوامل اثرگذار و مطالعه عوامل مؤثر به صورت جداگانه و مجزا است؛ نظر به این که تحلیل رفتگی تحصیلی پدیده‌ای پیچیده و چندعاملی است، نیاز به مدلی علی جهت تعیین نقش عوامل مؤثر بر آن احساس می‌شود. تنها در صورت تعیین نقش هر یک از عوامل اثرگذار بر تحلیل رفتگی تحصیلی، امکان برنامه‌ریزی درست و مواجهه مؤثر با آن وجود دارد. از طرف دیگر، پیشگیری از تحلیل رفتگی یا درمان آن نه تنها برای دانش آموزان بلکه برای دبیران مدارس و نظام آموزشی ضروری و مفید است. دانش آموزانی که با رغبت و انگیزه و اشتیاق و با اعتماد به نفس به فعالیت خود ادامه دهند، می‌توانند سلامت روانی خویش را تضمین و با دیدی امیدوارانه به آینده نگریسته و هم با شور و شوق به کار و فعالیت بپردازند (فلسفی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴). لازم به ذکر است دلایل مختلفی وجود دارد که باعث شده تحلیل رفتگی تحصیلی از عرصه‌های مهم تحقیقاتی به شمار آید، از آن جمله می‌توان به تأثیر تحلیل رفتگی تحصیلی بر عملکرد تحصیلی، تعهد دانش آموزان به انجام امور آموزشی در مدارس، علاقه به ادامه تحصیل و مشارکت علمی پس از فراغت از تحصیل اشاره کرد (شریفی‌فرد و همکاران، ۱۳۹۳). با توجه به مطالب گفته شده درباره تحلیل رفتگی تحصیلی و پیامدهای آن در میان دانش آموزان مدارس کشور، سرمایه‌گذاری و توجه به محتوا، خدمات آموزشی، منابع و انعطاف پذیری در یادگیری و نیز شناخت دیگر عوامل و متغیرهای مؤثر بر بروز تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان می‌تواند باعث رشد و یادگیری بیشتر دانش آموزان، کاهش بروز تحلیل رفتگی تحصیلی و در نتیجه ارتقا سلامت روانی آنان گردد. با توجه به موارد مذکور و

1. Aboagye, Yawson & Appiah

2. Vadiou and et al

3. Sumathipala, Siribaddana, Patel

4. Salmela-Aro, Savolainen, Holopainen

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

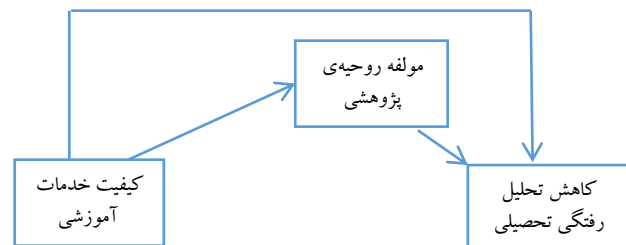
سؤالات این پرسشنامه در جهت مثبت و بعضی در جهت منفی تنظیم شده است. روایی محتوایی این پرسشنامه با نظر سه تن از اساتید علوم تربیتی و روانشناسی بررسی و تأیید گردید. برای بررسی پایایی نیز از آلفای کرونباخ بهره گرفته شد که مقدار پایایی کلی پرسشنامه $\alpha = 0/74$ و مقدار پایایی مؤلفه خستگی تحصیلی $\alpha = 0/63$ ، بی‌علاقگی تحصیلی $\alpha = 0/62$ و ناکارآمدی تحصیلی $\alpha = 0/71$ به دست آمد.

پرسشنامه‌ی کیفیت خدمات آموزشی (QESQ): این پرسشنامه با استفاده از مدل سروکوال توسط پاراسورامان و همکاران^۱ (۱۹۸۵) طراحی شده است. سوالات در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای قرار گرفته و ارزش یک به «کاملاً مخالفم» و ارزش پنج به «کاملاً موافقم» تعلق می‌گرفت. در مطالعه پاراسورامان، زیت‌هامل و مالهورترا^۲ (۲۰۰۵) پایایی پرسشنامه مذکور بالاتر از $\alpha = 0/94$ به دست آمد. در مطالعه حاضر روایی محتوایی این پرسشنامه با نظر سه تن از اساتید علوم تربیتی و روانشناسی بررسی و تأیید گردید. مقدار پایایی کلی پرسشنامه برابر با $\alpha = 0/97$ و مقدار پایایی در مؤلفه وضعیت ظاهری و امکانات در گویه‌های ۱ تا ۴ ($\alpha = 0/96$)، قابلیت اطمینان در گویه‌های ۵ تا ۹ ($\alpha = 0/95$)، رغبت برای پاسخگویی در گویه‌های ۱۰ تا ۱۳ ($\alpha = 0/95$)، تضمین و تعهد در گویه‌های ۱۴ تا ۱۷ ($\alpha = 0/98$)، و همدلی در گویه‌های ۱۸ تا ۲۰ ($\alpha = 0/97$) به دست آمد.

پرسشنامه‌ی روحیه‌ی پژوهشی (RCQ): برای سنجش روحیه‌ی پژوهشی از پرسشنامه آریانی قیزقاپان، زاهدبابلان، معینی کیا و خالق خواه (۱۳۹۵) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۵۷ گویه و ۷ سازه می‌باشد. گویه‌ها در طیف لیکرت پنج درجه‌ای تنظیم شده‌اند. در مطالعه آریانی و همکاران (۱۳۹۵) روایی سازه و محتوایی این پرسشنامه تأیید شده است و پایایی آن $\alpha = 0/97$ به دست آمده است. در تحقیق حاضر روایی محتوایی ابزار از نظر سه تن از اساتید علوم تربیتی و روانشناسی تأیید گردد و پایایی کلی آن در ضریب آلفای کرونباخ برابر $\alpha = 0/93$ در قالب ۸ مؤلفه‌ی قابلیت اجرای پژوهش و گردآوری داده‌ها (۲۶-۳۳-۳۲-۲۹-۲۷-۳۱-۲۴-۲۵-۲۲-۲۳-۲۸-۳۴-۲۱-۳۰) (با پایایی $\alpha = 0/92$)؛ قابلیت تدوین و تفسیر نتایج پژوهش و گزارش (۵۰-۴۵-۴۴-۵۱-۴۸-۴۷-۴۹-۴۳-۴۶-۵۴-۵۳) (با پایایی $\alpha = 0/93$)؛ قابلیت انتخاب موضوع و تبیین مسئله‌ی تحقیق (۴-۳-۲-۵-۱۱-۶-۱۰-۷-۹-۱-۸) (با پایایی $\alpha = 0/88$)؛ قابلیت طبقه‌بندی و تحلیل داده‌ها (۳۹-۳۸-۳۷-۴۱-۴۰-۳۶-۳۵-۴۲).....

1. Kregci-Morgan
2. maslach
3. Parasuraman, and et al
4. Zeithaml, & Malhotra

همچنین نقش مدارس و کیفیت برنامه‌ها و خدمات آموزشی در بسترسازی مناسب به منظور ایجاد قابلیت و توانمندی لازم در دانش‌آموختگان برای پژوهش و متعاقباً اثرات آن‌ها بر مؤلفه‌های آموزشی همچون کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی دانش‌آموزان، مطالعه و آکاوی میزان اثرات هر یک از این عوامل یک ضرورت است. بر این اساس در این پژوهش، الگوی نمودار ۱ برای مطالعه‌ی اثرات کیفیت خدمات آموزشی از طریق روحیه‌ی پژوهشی بر کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه ارائه شده و محقق در پی پاسخ‌گویی به این سؤال اساسی است که آیا کیفیت خدمات آموزشی از طریق روحیه‌ی پژوهشی بر کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه تأثیر دارد؟

نمودار ۱. مدل تأثیر و تأثر متغیرهای کیفیت خدمات آموزشی و روحیه‌ی پژوهشی بر کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی

روش پژوهش

این پژوهش از نظر راهبرد اصلی، کمی، از نظر هدف، کاربردی، از نظر راهکار اجرایی، میدانی، از نظر تکنیک تحلیلی، توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم آموزش و پرورش شهرستان کرج در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱، تشکیل می‌داد. روش نمونه‌گیری از نوع در دسترس بود. حجم نمونه با توجه به جدول کرجسی و مورگان^۱ و با در نظر گرفتن خطای $\alpha = 0/05$ ، $120 = \alpha$ نفر انتخاب شد که از این تعداد، ۱۱۴ پرسشنامه به صورت کامل پاسخ داده شده، گردآوری شد. بقیه پرسشنامه‌ها (۶ پرسشنامه) به دلیل ناقص و مخدوش بودن جهت جلوگیری از هرگونه خطا، از فرایند پژوهش خارج شدند. ابزارهای گردآوری اطلاعات تحقیق حاضر به قرار زیر بودند.

پرسشنامه‌ی تحلیل رفتگی تحصیلی (ABDQ): برای اندازه‌گیری سطح تحلیل رفتگی تحصیلی از پرسشنامه‌ی تحلیل رفتگی تحصیلی مسلش^۲ استفاده شد. این پرسشنامه ۱۵ سوال دارد و شامل سه خرده‌مقیاس خستگی تحصیلی ۵ ماده، بی‌علاقگی تحصیلی ۴ ماده و ناکارآمدی تحصیلی ۶ ماده می‌باشد. سطح اندازه‌گیری پرسشنامه تربیتی و بر اساس مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرت می‌باشد.

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

تحلیل گردید.

یافته‌ها

از تعداد ۱۱۴ نفر نمونه گیری شده، ۳۸/۶ درصد مونث (۴۴ نفر) و ۶۱/۴ درصد مذکر (۷۰ نفر) بودند که تعداد ۵۶ نفر (۴۹/۱ درصد) در رشته‌های علوم انسانی، ۱۵ نفر (۱۳/۲ درصد) در رشته‌های علوم ریاضی و فنی، ۳۸ نفر (۳۳/۳ درصد) در رشته‌های تجربی و ۵ نفر (۴/۴ درصد) در رشته‌های هنر و زبان خارجی مشغول به تحصیل بودند.

(با پایایی $\alpha = 0/92$)؛ قابلیت فیش برداری (۱۵-۱۶-۱۷) (با پایایی $\alpha = 0/91$)؛ قابلیت جست‌جوی تحت وب (۱۳-۱۲-۱۴) (با پایایی $\alpha = 0/84$)؛ تبحر در نگارش علمی (۲۰-۱۹-۱۸) (با پایایی $\alpha = 0/80$) به دست آمد. در نهایت قبل از پرداختن به تحلیل اصلی، نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف تک نمونه‌ای بررسی و تایید گردد و داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از دو نرم افزار *lisrel* و *Spss* و با روش مدل معادلات ساختاری تجزیه و

جدول ۱ شاخص‌های توصیفی میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای اصلی تحقیق (n=114)

عامل کلی	زیرمقیاس	میانگین	انحراف استاندارد
تحلیل رفتگی تحصیلی	۴۶/۶۴	۳/۵۱	۱۱۴
روحیه‌ی پژوهشی	۱۸۲/۵۹	۲۹/۳۷	۱۱۴
کیفیت خدمات آموزشی	۶۶/۸۱	۱۲/۷۲	۱۱۴

طبق جدول ۱، ملاحظه می‌گردد که میانگین و انحراف استاندارد تحلیل رفتگی تحصیلی به ترتیب برابر ۴۶/۶۴ و ۳/۵۱، میانگین و انحراف استاندارد روحیه‌ی پژوهشی به ترتیب برابر ۱۸۲/۵۹ و ۲۹/۳۷ و میانگین و انحراف استاندارد کیفیت خدمات آموزشی به ترتیب برابر ۶۶/۸۱ و ۱۲/۷۲ بود. در بین سه مولفه مذکور، روحیه‌ی پژوهشی بالاترین میانگین و مولفه تحلیل رفتگی تحصیلی کم‌ترین میانگین را دارا بود.

طبق جدول ۱، ملاحظه می‌گردد که میانگین و انحراف استاندارد تحلیل رفتگی تحصیلی به ترتیب برابر ۴۶/۶۴ و ۳/۵۱، میانگین و انحراف استاندارد روحیه‌ی پژوهشی به ترتیب برابر ۱۸۲/۵۹ و ۲۹/۳۷ و میانگین و انحراف استاندارد کیفیت خدمات آموزشی به ترتیب برابر ۶۶/۸۱ و ۱۲/۷۲ بود. در بین سه مولفه مذکور، روحیه‌ی پژوهشی بالاترین میانگین و مولفه تحلیل رفتگی تحصیلی کم‌ترین میانگین را دارا بود.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین مولفه‌های تحلیل رفتگی تحصیلی، کیفیت خدمات آموزشی و روحیه‌ی پژوهشی

متغیر	۱	۲	۳
۱. تحلیل رفتگی تحصیلی	۱		
۲. روحیه‌ی پژوهشی	-۰/۶۱**	۱	
۳. کیفیت خدمات آموزشی	-۰/۵۳**	۰/۷۴**	۱

* $P < 0/05$, ** $P < 0/01$

تحصیلی ($r = -0/53$, $p \leq 0/01$) و همبستگی بین کیفیت خدمات آموزشی و روحیه‌ی پژوهشی دانش‌آموزان ($r = 0/74$, $p \leq 0/01$) در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنی‌دار است.

نتایج ماتریس همبستگی در جدول ۲ نشان می‌دهد که همبستگی بین روحیه‌ی پژوهشی با تحلیل رفتگی تحصیلی دانش‌آموزان ($r = -0/61$)، همبستگی بین کیفیت خدمات آموزشی با تحلیل رفتگی

جدول ۳. مقدار آماره آزمون KMO و بارتلت

آزمون KMO		آزمون بارتلت	پرسشنامه تحلیل رفتگی تحصیلی
۰/۹۴	χ^2		
۱۰۵	درجه آزادی	۰/۰۰۰	
۰/۸۳	Sig		
آزمون KMO		آزمون بارتلت	پرسشنامه روحیه‌ی پژوهشی
۴۸۹۵/۲۴	χ^2		
۱۰۵	درجه آزادی	۰/۰۰۰	
۰/۸۷	Sig		
آزمون KMO		آزمون بارتلت	پرسشنامه کیفیت خدمات آموزشی
۱۲۹۸/۷۴	χ^2		
۱۰۵	درجه آزادی	۰/۰۰۰	
۰/۸۷	Sig		

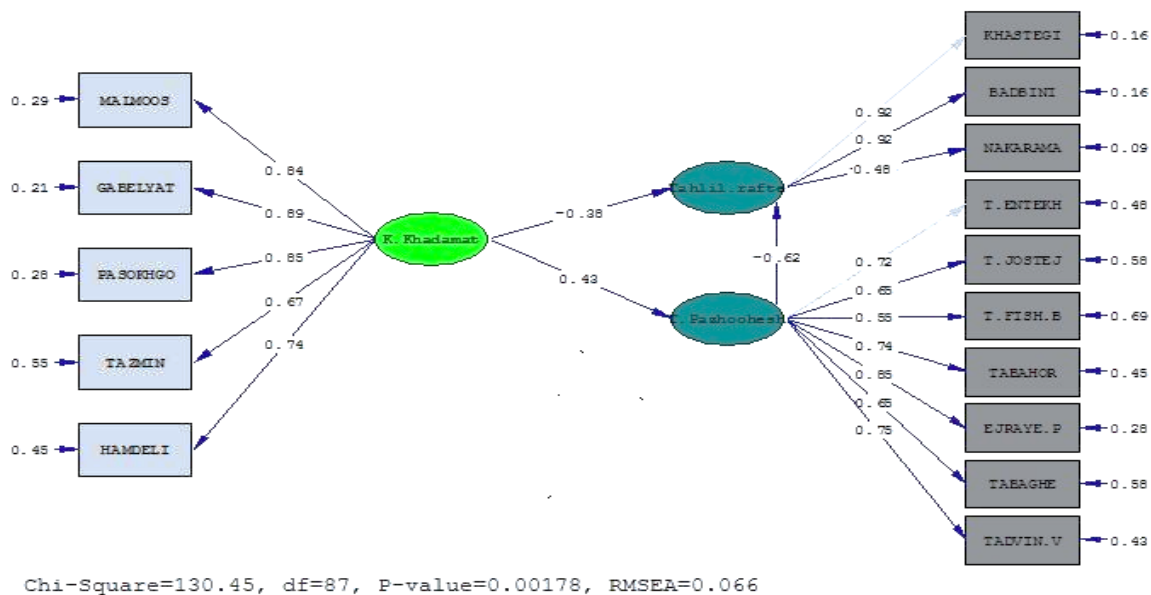

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

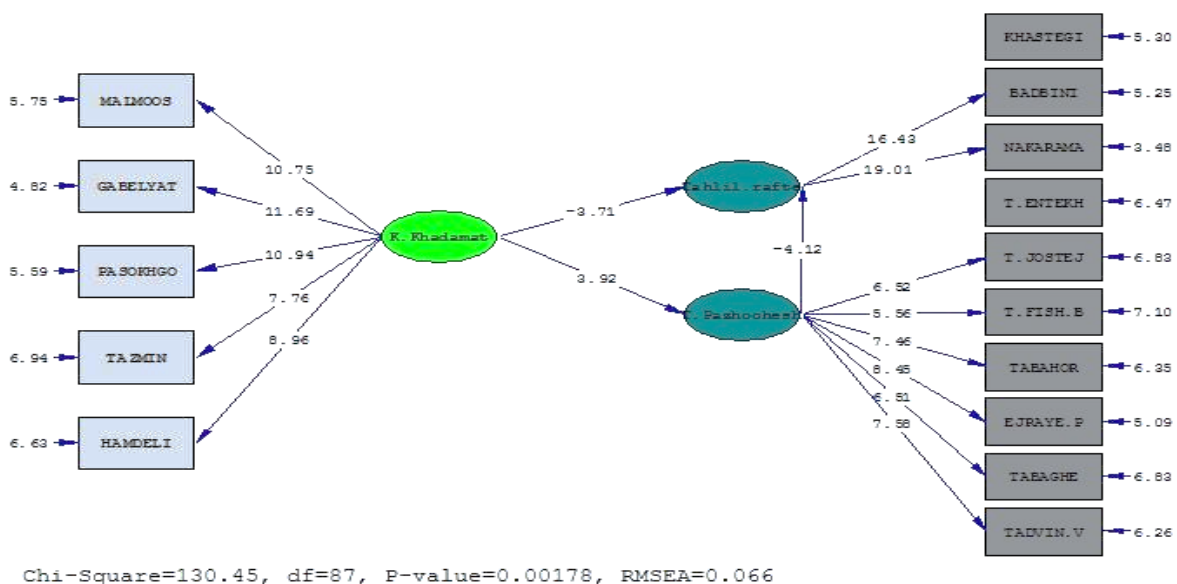
از مقدار ۰/۰۵ بوده و فرض بکه (واحد) بودن ماتریس همبستگی رد می‌شود.

به منظور تبیین الگوی ارتباطی بین کیفیت خدمات آموزشی و تحلیل رفتگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه با میانجی‌گری روحیه‌ی پژوهشی از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. شکل ۲ مدل آزمون شده تحقیق در حالت ضرایب استاندارد و شکل ۳ مدل آزمون شده تحقیق در حالت ضرایب معنی‌داری (t-value) را نشان می‌دهد.

برای بررسی اعتبار و کفایت داده‌ها از شاخص KMO استفاده شد (جدول ۳). مقدار این شاخص برای داده‌های پژوهش به ترتیب برای پرسشنامه تحلیل رفتگی تحصیلی برابر با ۰/۹۴، پرسشنامه روحیه‌ی پژوهشی برابر با ۰/۸۳ و پرسشنامه کیفیت خدمات آموزشی برابر با ۰/۸۷ به دست آمد. این شاخص در دامنه‌ی صفر تا یک قرار دارد، و هر چه مقدار این شاخص به یک نزدیک‌تر باشد اندازه نمونه مورد نظر برای تحلیل عاملی مناسب‌تر است. از آزمون بارتلت نیز برای بررسی چگونگی ماتریس همبستگی استفاده شد. آزمون بارتلت برای هر سه پرسشنامه همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود کوچکتر

شکل ۲. مدل آزمون شده تحقیق در حالت ضرایب استاندارد

شکل ۳. مدل آزمون شده تحقیق در حالت ضرایب معنی‌داری (t-value)

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

جدول ۴. ضرایب تأثیر کیفیت خدمات آموزشی بر تحلیل رفتگی تحصیلی دانشجویان از طریق روحیه پژوهشی

مسیر فرضیه	ضریب استاندارد	آماره t	نتیجه
کیفیت خدمات - روی - تحلیل رفتگی تحصیلی	-۰/۳۸	-۳/۷۱	رابطه معنادار و معکوس (منفی) است.
کیفیت خدمات - روی - روحیه پژوهشی	۰/۴۳	۳/۹۲	رابطه معنادار و مثبت است.
روحیه پژوهشی - روی - تحلیل رفتگی تحصیلی	-۰/۶۲	-۴/۱۲	رابطه معنادار و معکوس (منفی) است.

خدمات آموزشی و کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان برای هر یک از شاخص‌های پیشنهادی هو و بنتلر^۱ (۱۹۹۹) شامل مجذور خی^۲ (X^2)، مجذور خی بر درجه آزادی (x^2/df) شاخص نیکویی برازش^۳ (GFI)، شاخص نیکویی برازش انطباقی^۴ (AGFI)، شاخص برازش مقایسه‌ای^۵ (CFI)، شاخص نرم شده برازندگی (NFI) یا همان شاخص بنتلر-بونت^۶ و خطای ریشه مجذور میانگین تقریب^۷ (RMSEA) در جدول ۵ ارائه شده است.

در جدول ۴ نتایج مربوط به پیش بینی تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان توسط کیفیت خدمات آموزشی با واسطه‌گری روحیه پژوهشی گزارش شده است. طبق جدول ۴ ملاحظه می‌گردد که کیفیت خدمات هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیر مستقیم، از طریق روحیه پژوهشی با تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان رابطه معنادار دارد ($p < 0/05$). نتایج مربوط به شاخص‌های برازش الگوی ساختاری آزمون واسطه‌گری روحیه پژوهشی در رابطه بین کیفیت

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل آزمون شده پژوهش

شاخص‌های مربوط به برازش مدل	مقدار به دست آمده	دامنه مورد قبول	نتیجه برازش
مجذور خی	۱۳۰/۴۵ ($P < 0/001$)	$\chi^2 \leq 3$ (معنی دار نبودن از لحاظ آماری)	عدم تأیید
خی دو بر درجه آزادی	۱/۴۹	$x^2/df < 3$	تأیید مدل
نیکویی برازش	۰/۹۴	GFI > 0/90	تأیید مدل
شاخص نیکویی برازش انطباقی	۰/۹۳	AGFI > 0/90	تأیید مدل
شاخص برازش مقایسه‌ای	۰/۹۳	CFI > 0/90	تأیید مدل
شاخص برازش هنجار شده (بنتلر-بونت)	۰/۹۴	NFI > 0/90	تأیید مدل
خطای ریشه مجذور میانگین تقریب	۰/۰۶۶	RMSEA ≤ 0/10	تأیید مدل

علامه طباطبایی رابطه معنی دار وجود دارد؛ با یافته نصیری و همکاران (۱۳۹۴) مبنی بر اینکه یکی از عوامل مرتبط با تحلیل رفتگی آموزشی، درک دانشجویان از کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه می‌باشد؛ با نتایج نعامی (۱۳۸۸) مبنی بر اینکه بین کیفیت تجارب یادگیری با تحلیل رفتگی تحصیلی روابط منفی معنی داری وجود دارد؛ با نتایج پژوهش آراسته و همکاران (۱۳۹۷) مبنی بر اینکه کیفیت در محورهای تسلط علمی و فنی استادان، مناسب بودن محتوای علمی درسی استادان، تناسب شیوه‌های تدریس و دسترسی به منابع علمی و فضای فیزیکی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی، علامه طباطبایی، تربیت معلم، الزهرا و شاهد رابطه معنی دار دارد؛ با نتایج مطالعه سالم‌آرو، ساوولان و هولوپین (۲۰۲۱) مبنی بر اینکه حمایت اجتماعی به عنوان متغیر درونی و بیرونی با

مرور دقیق شاخص‌های نیکویی برازش الگوی ساختاری در جدول ۵، نشان می‌دهد که الگوی ساختاری آزمون واسطه‌گری روحیه پژوهشی در رابطه بین کیفیت خدمات و کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان، از برازش مطلوبی برخوردار است؛ بنابراین متغیرهای آشکارساز توانایی لازم برای عملیاتی کردن متغیرهای مکنون را دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف آزمون الگوی علی تحلیل رفتگی تحصیلی بر اساس کیفیت خدمات آموزشی با میانجی‌گری روحیه پژوهشی در بین جامعه آماری دانش آموزان دوره دوم متوسطه آموزش و پرورش شهرستان کرج انجام گرفت. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که کیفیت خدمات آموزشی به صورت منفی و معنی دار بر تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان تأثیر دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های همکاران (۱۳۹۶) مبنی بر اینکه بین ابعاد کیفیت تجارب یادگیری و احساس خودکارآمدی با تحلیل رفتگی تحصیلی فراگیران دانشگاه

1. Hu, Bentler
2. Chi Square
3. Goodness of Fit Index (GFI)
4. Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)
5. Comparative Fit Index (CFI)
6. Bentler-Bonett
7. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

از جمله مواردی می‌باشد که در تقابل با تحلیل رفتگی تحصیلی است. در واقع فرد مجهز به این مهارت‌های پژوهشی در آموزش و تحصیل دچار تحلیل رفتگی نمی‌شود و همواره با انگیزه به تحصیل می‌پردازد. دانش‌آموزان با روحیه‌ی پژوهشی بالا معتقدند که پرورش هوش و توان شناختی به وسیله تلاش فردی صورت می‌گیرد و باور دارند علیرغم همه محدودیت‌های ذاتی می‌توانند با چالش‌های موجود در محیط آموزشی سازگار و عملکرد خود در تحصیل را بهبود بخشند، مسیر تحصیلی خود را هموار و تحلیل رفتگی تحصیلی خود را کاهش دهند. در واقع افراد با روحیه‌ی پژوهشی بالا، تحصیل را شامل دو بعد آموزش و پژوهش می‌دانند و با روحیه‌ی پژوهشی بالا از تمام توان خود برای دستیابی به شرایط تحصیلی رضایت بخش استفاده می‌کنند. تحلیل رفتگی تحصیلی مشتمل بر خستگی، بدبینی و بی‌علاقگی و ناکارآمدی تحصیلی فرایند شکل‌گیری ارزشیابی از خود متاثر از تجارب آموزشی دانش‌آموزان و تفسیر محیط آموزشی می‌باشد و بیانگر دانش و ادراکات فردی درباره توانایی‌های خود در انجام موفقیت‌آمیز تکالیف تحصیلی در سطوح مختلف است و از جمله عوامل بسیار مهم و اثرگذار در فرایند یادگیری می‌باشد. همچنین می‌توان گفت دانش‌آموزان دارای روحیه‌ی پژوهشی بالا می‌توانند به طور سازگارانه‌ای با این چالش‌ها و تهدیدها کنار آمده و تحلیل رفتگی تحصیلی کمی را تجربه کنند. این احساس اطمینان و باور به توانایی خود در زمینه مهارت‌های پژوهشی مختلف، انگیزه‌ی دانش‌آموزان را برای گذر از چالش‌های تحصیلی افزایش می‌دهد و به آن‌ها کمک می‌کند تا از تمام توان خود برای غلبه بر چالش‌های تحصیلی استفاده کنند. این مقاومت در برابر چالش‌های تحصیلی و ارائه پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع موانع مداوم و جاری تحصیلی همان کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی است که دانش‌آموزان با ویژگی‌ها و روحیه‌ی پژوهشی بالا نسبت به دانش‌آموزان با روحیه‌ی پژوهشی پایین؛ بیشتر تجربه می‌کنند. نتایج این پژوهش نشان داد که دانش‌آموزان با روحیه‌ی پژوهشی بالا می‌توانند با چالش و تهدیدهای موجود در محیط آموزشی سازگار شده و در انجام فعالیت‌های تحصیلی موفق‌تر عمل کنند که این امر خود منجر به کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی آنان می‌شود.

یافته دیگر تحقیق حاضر عبارت بود از اینکه، کیفیت خدمات آموزشی بر روحیه‌ی پژوهشی دانش‌آموزان اثر مثبت و معنی‌دار دارد. این یافته با نتایج تحقیق وادیلو و همکاران (۲۰۱۶) مبنی بر اینکه دسترسی و استفاده از امکانات از جمله عوامل مؤثر در فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان، اعضای هیئت علمی و پژوهشگران حرفه‌ای به

تحلیل رفتگی تحصیلی دانشجویان رابطه معنی‌دار دارد؛ همخوان و همسو است. می‌توان گفت مشابهت جامعه آماری (سازمان آموزشی)، روش پژوهش یکسان و نیز وجود جو و سطح خدمات تقریباً همسان در جوامع دانشگاهی پژوهش‌های مذکور در مقایسه با تحقیق حاضر، دلیلی بر همخوانی مشاهده شده می‌باشد؛ از اینرو همخوانی مشاهده شده معقول و منطقی به نظر می‌رسد. در راستای تبیین یافته‌های حاضر می‌توان گفت تحلیل رفتگی تحصیلی دانش‌آموزان اطمینان فرد به خستگی تحصیلی، بی‌علاقگی و بدبینی و ناکارآمدی خود در تحصیل است. این باور موجب می‌شود انتظار موفقیت در دانش‌آموزان کاهش یافته و به مرور انگیزش آن‌ها را برای موفقیت کاهش دهد. در واقع تحلیل رفتگی تحصیلی یک باور فردی در بین دانش‌آموزان است که متاثر از عوامل محیطی در فرد شکل می‌گیرد. بنابراین ممکن است که عوامل محیطی باعث افزایش تحلیل رفتگی تحصیلی یا باعث کاهش آن شوند. همانطور که یافته‌ی تحقیق حاضر نشان داد کیفیت خدمات آموزشی در ابعاد پنجگانه خدمات ملموس (وضعیت ظاهری و امکانات)، قابلیت اطمینان، رغبت برای پاسخگویی، تضمین و تعهد و همدلی باعث کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود. این امر اشاره به این دارد که در صورت وجود خدمات ملموس، برقراری روابط اعتماد‌آمیز بین دانش‌آموزان و کادر آموزشی، وجود ویژگی‌های پاسخگویی در محیط مدارس و کارکنان ستادی و آموزشی و به دنبال آن شکل‌گیری احساس تعهد و همدلی با محیط آموزشی، دانش‌آموزان در مسیر پیشرفت خود انگیزه بالایی کسب کرده و تحلیل رفتگی آنان کاهش پیدا می‌کند.

همچنین نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که روحیه‌ی پژوهشی بر تحلیل رفتگی تحصیلی دانش‌آموزان اثر منفی و معنی‌دار دارد. این یافته با نتایج پژوهش کریمیان، صباغیان، صدق‌پور (۱۳۹۰) و عنبری و جدیدی (۱۳۹۲) مبنی بر اینکه ضعف در توانایی‌های پژوهشی باعث افت تحصیلی و در نهایت باعث تحلیل رفتگی تحصیلی می‌شوند، همخوان و همسو است. به نظر می‌رسد مشابهت روش پژوهش و نیز جامعه آماری مشابه تحقیق مذکور در مقایسه با تحقیق حاضر؛ دلیلی بر همخوانی به دست آمده باشد. از اینرو همخوانی به دست آمده معقول و منطقی به نظر می‌رسد. در تبیین این یافته می‌توان گفت روحیه‌ی پژوهشی شامل مهارت در انتخاب موضوع، مهارت در جستجوی تحت وب، مهارت در فیش برداری، مهارت در نگارش علمی، تبحر در اجرای پژوهشی، مهارت در طبقه‌بندی و تحلیل داده‌ها، مهارت در تدوین و تفسیر نتایج و نهایتاً رعایت اخلاق پژوهشی

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

رفتگی تحصیلی دانش آموزان تاثیر معنی‌دار دارد. با توجه به تاثیر کیفیت خدمات آموزشی بر روحیه پژوهشی و نیز تاثیر روحیه پژوهشی بر تحلیل رفتگی تحصیلی؛ این نتیجه نیز قابل تبیین می‌باشد. با نظر به اثر معنی‌دار کیفیت خدمات آموزشی بر روحیه پژوهشی دانش آموزان و کاهش تحلیل رفتگی تحصیلی آنان؛ پیشنهاد می‌شود مسئولان مدارس و آموزش و پرورش تمهیدات لازم برای افزایش میزان کیفیت خدمات آموزشی از جمله بهبود وضعیت ظاهری وامکانات (خدمات ملموس)، بهبود وضعیت قابلیت اعتماد، پاسخگویی در قبال خواسته و نیازهای دانش آموزان، تعهد و همدلی با دانش آموزان را افزایش دهند و با فراهم کردن زمینه مناسب، توانمندی‌های پژوهشی و روحیه پژوهشی دانش آموزان را افزایش دهند تا تحلیل رفتگی تحصیلی آنان کاهش پیدا کند. همچنین، پیشنهاد می‌شود در سطح آموزش متوسطه و در برنامه‌ی درسی دانش آموزان دوره دوم متوسطه در کنار فراهم آوری امکانات با کیفیت، مهارت انجام پژوهش در زمینه‌ی آمار و روش تحقیق و نرم‌افزارهای آماری بیش‌تر مورد توجه سیاست‌گذاران برنامه‌ی درسی آموزش قرار گیرد تا دانش آموزان در این زمینه توانایی و موفقیت بیش‌تری به‌دست آورند و متعاقباً تحلیل رفتگی تحصیلی آنان کاهش یابد. در نهایت می‌توان گفت با توجه به رسالت مدارس و مسئله‌ی رقابت در بازارهای داخلی و جهانی در عرضه آموزش و رشد سریع مقوله جهانی شدن و از همه مهم‌تر وجود طیف گسترده‌ای از جوانان خواستار ادامه تحصیل در دانشگاه، نتایج این پژوهش می‌تواند گامی مؤثر در جهت یاری رساندن به مقطع متوسطه برای انطباق هر چه بیشتر با انتظارات دانش آموزان و بهبود خدمات آموزشی، برنامه‌ریزی برای بهبود روحیه پژوهشی دانش آموزان، پیشگیری و کاهش تحلیل رفتگی آموزشی دانش آموزان باشد که در نهایت، موجب ارتقای رتبه علمی آن‌ها در محیط رقابتی سازمان‌های آموزشی خواهد شد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تمامی اصول اخلاقی در سراسر مراحل پژوهش رعایت شده است. اطلاعات تمام شرکت کنندگان در پژوهش کاملاً محرمانه نگه داشته شد. همچنین، تمامی شرکت کنندگان در پژوهش مجاز بودند هر زمانی که تمایل داشته باشند، در هر مرحله‌ای از پژوهش، از پژوهش خارج شوند.

حساب می‌آید؛ با نتایج سوماتیبالا، سربیدانا، پاتل (۲۰۱۹) مبنی بر اینکه یکی از دلایل ناچیز بودن سهم مقالات کشورهای غیر انگلیسی زبان از کل مقالات چاپ شده در مجله‌های معتبر بین‌المللی، عدم تسلط به زبان‌های خارجی به‌عنوان یکی از ابعاد روحیه پژوهشی در ارائه‌ی فعالیت‌های تحقیقاتی می‌باشد؛ همسو و همخوان است. به نظر می‌رسد روش پژوهشی یکسان، تحقیقات مذکور و تحقیق حاضر و همچنین اهمیت امکانات و کیفیت خدمات آموزشی در روحیه پژوهشی دانش آموزان سازمان‌های آموزشی مختلف، دلیل همخوانی به دست آمده باشد. بنابراین همخوانی به دست آمده معقول و منطقی به نظر می‌رسد. در راستای تبیین رابطه معنی‌دار بین کیفیت خدمات آموزشی و روحیه پژوهشی دانش آموزان می‌توان گفت تلاش‌های صورت گرفته در چند سال اخیر در مدارس و موسسات آموزشی، حمایت از پژوهشگران و فراهم آوری امکانات و خدمات متنوع و اهمیت دادن به دو بعد مهم آموزش و پژوهش به عنوان رسالت مهم مدارس؛ باعث شده است که ارتقای کیفیت خدمات آموزشی، متعاقباً روحیه پژوهشی را نیز افزایش دهد. توجه به کیفیت خدمات آموزشی در نظام آموزشی برای ایجاد فرهنگ پژوهشگری متناسب با نیازهای جامعه در کشور لازم و ضروری است؛ به نحوی که دانش آموزان پس از فارغ‌التحصیلی به عنوان یک پژوهشگر نیز تربیت شده باشند. از این رو ایجاد فرهنگ پژوهشگری، روحیه پژوهشگری و توانمندی‌های پژوهشگر بودن نیازمند زمینه‌های فرهنگی و خدمات با کیفیت است. شواهد حاکی از آن است که روحیه پژوهشگری در بستر فرهنگی با امکانات با کیفیت به وجود می‌آید. در جامعه آموزشی که پژوهشگری دارای بار ارزشی مثبت باشد افراد پژوهشگر از جایگاه بالاتری برخوردارند و پژوهش و توانمندی پژوهشی رشد خواهد نمود و این خود نیازمند فرهنگ و ساختارهای مناسب در نظام آموزشی و آموزش عالی است. علاوه بر موارد مذکور به نظر می‌رسد تلاش هر چند جزئی در راستای تنظیم برنامه آموزشی دانش آموزان به گونه‌ای که زمان لازم برای پیگیری فعالیت‌های پژوهشی (در کنار آموزش) را در اختیار داشته باشند، انعقاد تفاهم‌نامه همکاری بین مراکز با واحدهای پژوهشی و دستگاه‌های اجرایی مبنی بر امکان استفاده دانش آموزان از فضای آموزشی، حمایت از طرح‌های پژوهشی و مواردی از این دست سبب ارتقای نقش آموزش و خدمات آموزشی در افزایش توانمندی‌های دانش آموزان در حوزه پژوهش می‌شود. به طور کلی نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد کیفیت خدمات آموزشی هم به صورت مستقیم و هم با میانجی‌گری روحیه پژوهشی بر تحلیل

پژوهش در روان‌درمانی کودک و نوجوان

<https://www.sid.ir/paper/67848/fa>

حیاتی، داوود، عگبهی، عبدالحسین، حسینی آهنگری، سیدعابدین، ابرقویی، محسن (۱۳۹۱). بررسی رابطه ابعاد کیفیت تجارب یادگیری و احساس خودکارآمدی با فرسودگی تحصیلی دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی، *فصلنامه توسعه آموزش جنبدی*، شاپور، ۳(۴): ۱۸-۲۹.

<https://www.sid.ir/paper/228684/fa>

خالق خواه، علی؛ آریانی قیزقاپان، ابراهیم (۱۴۰۰). تاثیر تدریس مبتنی بر ابزارهای آموزشی هنری بر تحلیل رفتگی تحصیلی دانش آموزان. *مجله مطالعات روانشناسی تربیتی* ۱۸(۴۴): ۳۰-۵۰.

https://jeps.usb.ac.ir/article_6636.html

خزائی، طاهره؛ توکلی، محمدرضا؛ جابری درمیان، ماندانا؛ یعقوبی پور، میترا (۱۳۹۴). فرسودگی تحصیلی و ارتباط آن با سلامت روان در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. *دو فصلنامه آموزش پزشکی*، ۳(۲): ۴۶-۵۱.

https://mededj.ir/browse.php?a_id=140&sid=1&slc_lang=fa

دادور، سمانه (۱۳۹۳). *رابطه بین اهمال کاری تحصیلی و فرسودگی تحصیلی با دستاورد آموزشی در میان دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهراء تهران. <https://elmnet.ir/Article/10736955-93215>

سائیز، مرضیه (۱۳۹۱). *بررسی رابطه بین کمال گرایی، فرسودگی تحصیلی، کیفیت تجارب یادگیری و پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه یزد*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه یزد. <https://elmnet.ir/Article/10524124-13525/>

شایان جهرمی، شاپور امین؛ جمال زاده، محمد؛ سورغالی، اعظم (۱۳۹۲). ارزیابی و اولویت بندی کیفیت آموزشی از نظر اعضای هیأت عملی دانشگاه شیراز با استفاده از ابزار شش سیگما و رویکرد حل مسئله. *فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۴(۲): ۶۵-۸۲.

https://jedu.marvdasht.iau.ir/article_177.html

شریفی فرد، فاطمه؛ نوروزی، کیان؛ حسینی، محمدعلی؛ آسایش، حمید؛ نوروزی، مهدی (۱۳۹۳). عوامل مرتبط با فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم. *فصلنامه آموزش پرستاری*، ۳ (۳): ۵۹-۶۸.

<https://civilica.com/doc/1357097>

عنبری، زهره؛ جدیدی، رحمت‌اله (۱۳۹۲). *مقایسه دیدگاه دانشجویان محقق و غیر محقق در مورد موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی اراک*، و ارائه‌ی استراتژی‌های مناسب در مدیریت تحقیقات دانشجویی. *مجله‌ی ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، دوره‌ی ۱۳، شماره‌ی ۵(۴۱۲) - ۳۹۹.

<https://www.sid.ir/paper/59406/fa>

حامی مالی

برای انجام پژوهش حاضر از هیچ نهاد دولتی و غیر دولتی حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، گردآوری، اجرا و نگارش همه بخش های پژوهش حاضر مشارکت داشتند.

تعارض منافع

این مقاله هیچ گونه تعارض منافی ندارد.

منابع

آراسته، حمید رضا؛ سبحانی نژاد، مهدی؛ همایی، رضا (۱۳۹۷). وضعیت دانشگاه های شهر تهران در عصر جهانی شدن از دیدگاه دانشجویان. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۴(۴)، ۴۷-۶۶.

https://journal.irphe.ac.ir/article_702634.html

آریانی، ابراهیم؛ زاهدبابلان، عادل؛ معینی کیا، مهدی؛ خالق خواه، علی (۱۳۹۵). ساخت و اعتبارسنجی آزمون قابلیت پژوهشی و ارزیابی آن در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه های تهران، علامه طباطبایی، شهید بهشتی و محقق اردبیلی، *مجله نامه آموزش عالی*، ۹(۳۴): ۴۱-۱۱.

https://journal.sanjesh.org/article_23691.html

ایزدی، صمد؛ صالحی، ابراهیم؛ قره باغی، محمد مهدی (۱۳۸۹). بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان با توجه به معیار نتایج مشتری مدل EFQM (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه مازندران). *فصلنامه آموزش عالی ایران*، شماره ۳۰: ۲۷-۵۸.

<https://www.sid.ir/paper/135911/fa>

تیموری آسفیچی، عباس (۱۳۹۰). تحقیق و پژوهش در ایران، فصل شما (مجله اینترنتی علوم اجتماعی). سال پنجم، شماره ۱۶: ۱۶-۱۸.

https://ihej.ir/xmlgen.php?indx=isc&mag_id=24&en_fa_lang=&xml_lang=fa&sid=1&slc_lang=fa

ثناگو، اکرم؛ یوسفی پور، محدثه؛ جویباری، لیلا مهستی (۱۳۹۱). ترجمان دانش و کاربردی کردن تحقیقات، راهکاری جهت افزایش عملکرد پژوهشی دانشجویان علوم پزشکی. *مجله‌ی تحقیقات کیفی در علوم سلامت*، دوره‌ی ۱، شماره‌ی ۱(۶۹) - ۵۹.

<https://www.sid.ir/fa/Journal/SearchPaper.aspx?writer=138945>

حاتمی فر، خدیجه؛ کاکوجویباری، علی اصغر؛ سرمدی، محمدرضا (۱۳۹۲). مطالعه رضایتمندی دانشجویان از ارائه خدمات دانشجویی در دانشگاه پیام نور. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، شماره ۷۰: ۱۱۷-۱۳۹.

- Research, 1-8. [Doi:10.37256/ser.212021422]
- Adie, J., & Wakefield, C. (2011). Perceptions of the teaching environment, engagement and burnout among University students on a sports-related degree programme in the UK. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 10(2), 74-84. [Doi:10.3794/johlste.102.326]
- Bard C., Bieschke, K. J., Herbert, G.T. & Eberz, A. B. (2020). Predicting research interest among rehabilitation counseling students and faculty. *Rehabil Couns Bull*, 44: 48-55. [Doi:10.1177/003435520004400107]
- Galan, F., Sanmartin, A., Polo, J., & Giner, L. (2019). Burnout risk in medical students in Spain model in educational settings. *Personality and Individual Differences*, 50: 274-278. [Doi:0.1007/s00420-011-0623-x]
- Karydis, A., Komboli, M., & Panis, V. (2021). Expectations' and perceptions of Greek patient's regarding the equality of dental health care. *Journal of For Quality in HealthCare*, 13, 409-416. [Doi:10.1093/intqhc/13.5.409]
- Kline, R. B. (2005). Principles and practices of structural equation modeling (2nd eds). New York: Guilford. <https://psycnet.apa.org/record/2005-03476-000>
- Maslach, C. (2001). Job Burnout, *Annual Review of Psychology*, 52(4): 397-420. https://www.researchgate.net/publication/211390827_JOB_BURNOUT
- Meyers, L.S., Gamest, G., Goarin, A.J. (2006). *Applied multivariate research, design and interpretation*. Thousand Oaks. London. New Delhi: Sage Publication; 2006. [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjt1aadkozje\)\)/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2119780](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkozje))/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2119780)
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Malhotra, A. (2005). E-S-QUAL: A Multiple-Item Scale for Assessing Electronic Service Quality. *Journal of Service Research*, 7(4), 1-21. [Doi:10.1177/1094670504271156]
- Philpot, M. (2014). *Research Ethics*. United Kingdom: Medicine Publishing Company Ltd: P 26. [Doi:10.1007/s11948-020-00257-7]
- Salmela-Aro, K., Savolainen, H., Holopainen, L. (2021). Depressive symptoms and school burnout during adolescence, *Journal of Youth and Adolescence*, 6(1), 34-45. [Doi:10.1007/s10964-008-9334-3]
- Santen, S. A., Holt, D. B., Kemp, J. D., & Hemphill, R. R. (2010). Burnout in medical students: Examining the prevalence and associated factors. *Southern Medical Journal*, 103, 758-763. [Doi:10.1097/SMJ.0b013e3181e6d6d4]
- Scaria, V. (2020). Whisking Research into Medical Curriculum: The need to integrate research in undergraduate medical education to meet the future challenges. *Journal BMC Medical Education*, 2 (1): 1-13. https://www.researchgate.net/publication/312627991_Whisking_Research
- رضایت فعلی، سعید؛ بیگلری، نگین؛ پزشکی راد، غلامرضا (۱۳۹۰). رضایت مندی دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس از کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده به آنها با استفاده از مدل کیفیت خدمات سرکوال. *مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران*، ۲(۲): ۱۹۹-۲۰۷. https://ijaedr.ut.ac.ir/article_23696.html
- فلسفی نژاد، محمدرضا؛ عزیزی ابرقوئی، محسن؛ ابراهیمی قوام آبادی، صغری؛ درتاج، فریبرز (۱۳۹۴). تدوین مدل علی فرسودگی تحصیلی با توجه به نقش واسطه ای خودکارآمدی در دانشجویان دوره کارشناسی. *فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی*، ۶(۲۴): ۲۷-۱. https://qccpc.atu.ac.ir/article_4419.html
- کازمپی، یحیی؛ روشن، علیقلی؛ بنی اسدی، ندا (۱۳۹۰). عوامل مؤثر بر افزایش فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی (مطالعه‌ی موردی: دانشگاه سیستان و بلوچستان و شهید باهنر کرمان). *فصلنامه‌ی آموزش عالی ایران*، سال ۳، شماره‌ی ۳ (۸۶-۶۵). <https://ensani.ir/fa/article/519278>
- کریمیان، زهرا؛ صباغیان، زهرا؛ صدق‌پور، بهرام صالح (۱۳۹۰). بررسی موانع و چالش‌های پژوهش و تولید علم در دانشگاه‌های علوم پزشکی. *دو فصلنامه‌ی انجمن آموزش عالی ایران*، ۳(۴): ۳۶-۶۳. https://ihej.ir/browse.php?a_id=647&sid=1&slc_lang=fa
- میرفخرالدینی، سیدحیدر؛ اولیا، محمدصالح؛ جمالی، رضا (۱۳۹۰). مهندسی مجدد مدیریت کیفیت در موسسات آموزش عالی (مطالعه موردی: دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه یزد). *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۳(۵۳): ۱۳۱-۱۵۷. <https://www.sid.ir/paper/67904/fa>
- نصیری، فخرالسادات؛ قنبری، سیروس؛ اردلان، محمدرضا؛ کریمی، ایمان (۱۳۹۴). تأثیر کیفیت آموزش و خدمات آن بر تحلیل رفتگی آموزشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۲۱(۳): ۷۱-۹۵. https://journal.irphe.ac.ir/article_702878.html
- نعامی، عبدالزهرا (۱۳۸۸). رابطه بین کیفیت تجارب یادگیری با فرسودگی تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران اهواز. *مجله مطالعات روانشناختی*، ۵(۳). https://psychstudies.alzahra.ac.ir/article_1609.html

References:

- Abbott, M. & Doucouliagos, H. (2015). Research output of Australian universities. *Education Economics*, 12 (3): 251-265. [Doi:10.1080/0964529042000258608]
- Aboagye, E., Yawson, J. A., & Appiah, K. N. (2021). COVID-19 and E-learning: The challenges of students in tertiary institutions. *Social Education*

- Schaufeli, W.B., Martinez, M.I., Pinto, A.M., Salanova, M., & Bakker, A.B. (2012). Burnout and engagement in university students- a cross national study, MBI-SS. *Journal Of CrossCultural Psychology*, 33 (5): 464-481. https://www.isonderhouden.nl/doc/pdf/arnoldbakker/articles/articles_arnold_bakker_78.pdf
- Siemens D. R., Punnen, S., Wong, J. & Kanji, N. (2021). A survey on the attitudes towards research in medical school. *Journal BMC Medical Education*, 10: 1- 4. [Doi:10.1186/1472-6920-10-4]
- Sumathipala, A., Siribaddana, S. & Patel, V. (2019). Underrepresentation of developing countries in research literature: Ethical issues arising from a survey of five leading medical journal. *Journal of BMC Medical Ethics*, 5(5): 1-6. [Doi: 10.1186/1472-6939-5-5]
- Toppinen-Tanner, S., Ojaarvi, A., Vaananen, A., Kalimo, R., Jappinen, P. (2015). Burnout as a predictor of medically certified sickleave absences and their diagnosed causes, *Behavioral Medicine*, 31,18-27. [Doi:10.3200/BMED.31.1.18-32]
- Westo, R., Gor, P.A.(2006). A brief guide to structural equation modelling. *The counseling psychologist*, 34 (5): 719-751. [Doi:10.1177/0011000006286345]